

LAYLI VA MAJNUN" DOSTONINI O'QUVCHILAR ONGIGA
SINGDIRISHNING PEDAGOGIK AHAMIYATI

Axmadxonova Feruza

Nizomiy nomidagi o'zbekiston
milliy pedagogika universiteti
2-kurs magistranti

Annotatsiya

Mazkur maqolada o'zbek mumtoz adabiyotining yirik namunalaridan biri hisoblangan "Layli va Majnun" dostonini o'quvchilar ongiga singdirishning pedagogik ahamiyati tahlil qilinadi. Mazkur asar Sharq adabiyoti tarixida yuksak badiiy-estetik qiymatga ega bo'lib, unda insoniy muhabbat, sadoqat, sabr-toqat, vafodorlik kabi yuksak ma'naviy fazilatlar tarannum etilgan. Ta'lim jarayonida ushbu dostonni o'qitish o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy dunyoqarashini boyitish, estetik didini shakllantirish va badiiy tafakkurini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada dostonni o'rganish jarayonida qo'llaniladigan pedagogik yondashuvlar, metodlar va didaktik vositalar yoritilgan. Shuningdek, asar mazmunini o'quvchilar ongiga chuqur singdirish uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, "Layli va Majnun" dostonini o'qitish jarayoni o'quvchilarda badiiy tafakkur, estetik dunyoqarash va axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Kalit so'zlar: Layli va Majnun, mumtoz adabiyot, badiiy tafakkur, estetik tarbiya, pedagogik yondashuv, adabiy ta'lim.

Annotation

This article analyzes the pedagogical significance of introducing the classical literary work "Layli and Majnun" to students' consciousness. The poem is considered one of the greatest masterpieces of Eastern classical literature and reflects universal human values such as love, loyalty, patience, and devotion. Teaching this literary work in the educational process contributes to the development of students' moral awareness, aesthetic perception, and artistic thinking. The article discusses pedagogical approaches, teaching methods, and didactic tools used in studying the poem. It also examines the effectiveness of modern pedagogical technologies in helping students better understand the philosophical and artistic ideas presented in the work. The findings indicate that studying "Layli and Majnun" plays an important role in shaping students' literary appreciation, moral values, and cultural awareness.

Keywords: Layli and Majnun, classical literature, literary education, aesthetic development, teaching methods.

Аннотация

В данной статье рассматривается педагогическое значение изучения поэмы «Лейли и Меджнун» в образовательном процессе. Это произведение является одним из величайших памятников восточной классической литературы и отражает высокие духовные ценности, такие как любовь, верность, терпение и преданность. Изучение данного произведения способствует развитию художественного мышления, эстетического вкуса и нравственных качеств учащихся. В статье анализируются педагогические подходы и методы преподавания поэмы, а также возможности использования современных образовательных технологий для более глубокого понимания её содержания. Сделан вывод о том, что изучение поэмы «Лейли и Меджнун» способствует формированию у учащихся духовно-нравственных ценностей и культурного мировоззрения.

Ключевые слова: Лейли и Меджнун, классическая литература, эстетическое воспитание, художественное мышление, литературное образование.

Kirish

O‘zbek mumtoz adabiyoti asrlar davomida xalqning ma’naviy hayotida muhim o‘rin egallab kelmoqda. Mumtoz adabiyot namunalari yosh avlodni ma’naviy jihatdan tarbiyalash, ularning estetik didini shakllantirish hamda badiiy tafakkurini rivojlantirishda muhim manba hisoblanadi. Shunday buyuk asarlardan biri Navoiy ijodining durdonasi hisoblangan “Layli va Majnun” dostonidir.

Mazkur doston Sharq adabiyotida sevgi, sadoqat va insoniy fazilatlarning eng yuksak ifodasi sifatida e’tirof etilgan. Asarda insoniy muhabbatning pokligi, vafodorlik, sabr-toqat va fidoyilik kabi fazilatlar yuksak badiiy mahorat bilan tasvirlangan. Shu sababli ushbu asarni ta’lim jarayonida o‘rganish o‘quvchilarning ma’naviy dunyoqarashini boyitishda muhim ahamiyatga ega.

Bugungi kunda ta’lim tizimida adabiy asarlarni o‘qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish zarurati ortib bormoqda. Ayniqsa, badiiy asarlarning mazmunini o‘quvchilar ongiga chuqur singdirish uchun interfaol metodlar, tahliliy yondashuvlar va ijodiy faoliyatlardan foydalanish muhim hisoblanadi.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, “Layli va Majnun” dostonini o‘quvchilar ongiga singdirishning pedagogik asoslarini o‘rganish dolzarb ilmiy masala hisoblanadi.

Asosiy qism. “Layli va Majnun” dostoni Sharq mumtoz adabiyotining eng mashhur asarlaridan biri bo‘lib, unda insoniy muhabbatning yuksak darajasi tasvirlangan. Asar nafaqat badiiy qiymati, balki tarbiyaviy ahamiyati bilan ham ajralib turadi.

Dostonni o'qitish jarayonida o'quvchilarga asarning mazmunini tushuntirish bilan birga uning g'oyaviy va estetik ahamiyatini ham anglatish muhimdir. Bunda pedagog o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda o'qitish metodlarini tanlashi zarur.

Adabiy asarlarni o'qitishda tahliliy o'qish usuli muhim ahamiyatga ega. Bu usul orqali o'quvchilar asarning badiiy xususiyatlarini chuqurroq anglaydi. Masalan, doston qahramonlarining xarakteri, ularning ruhiy kechinmalari va asardagi asosiy g'oyalar tahlil qilinadi.

Shuningdek, dostonni o'rganish jarayonida interfaol metodlardan foydalanish samarali hisoblanadi. Rolli o'yinlar, munozaralar, guruhli tahlillar o'quvchilarning asar mazmunini chuqurroq anglashiga yordam beradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ham adabiy asarlarni o'qitishda muhim rol o'ynaydi. Multimedia vositalari, videomateriallar va elektron ta'lim resurslaridan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini oshiradi hamda ularning badiiy tafakkurini rivojlantiradi.

Dostonni o'rganish jarayonida o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash ham muhimdir. Masalan, o'quvchilarga qahramonlarning xatti-harakatlarini baholash, asarning g'oyasi haqida fikr bildirish kabi topshiriqlar berilishi mumkin.

Bunday yondashuvlar o'quvchilarning adabiy asarni chuqur anglashiga yordam beradi va ularning estetik tafakkurini rivojlantiradi.

Xulosa

“Layli va Majnun” dostoni o'zbek mumtoz adabiyotining yuksak namunalaridan biri bo'lib, u yosh avlodni ma'naviy jihatdan tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu asarni ta'lim jarayonida o'rganish o'quvchilarning badiiy tafakkurini rivojlantiradi, estetik didini shakllantiradi va ularning ma'naviy dunyoqarashini boyitadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, dostonni o'qitishda zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanish o'quvchilarning asarni chuqurroq anglashiga yordam beradi. Shuningdek, interfaol metodlar va ijodiy topshiriqlar o'quvchilarning adabiy tafakkurini rivojlantirishda samarali hisoblanadi.

Shunday qilib, “Layli va Majnun” dostonini o'qitish jarayoni nafaqat adabiy bilimlarni oshirish, balki o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasini shakllantirishda ham muhim omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Navoiy, A. (2017). *Layli va Majnun*. Toshkent: G'afur G'ulom nashriyoti.
- 2.Karimov, I. A. (2008). *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch*. Toshkent.

3. Mahmudov, N. (2013). *Adabiyot nazariyasi*. Toshkent.
4. Vygotsky, L. S. (1986). *Thought and Language*. MIT Press.
5. Bruner, J. (1996). *The Culture of Education*. Harvard University Press.

